

Кузубова Тетяна Олексіївна, ад'юнкт кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ ТИМЧАСОВОСТІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ПІД ЧАС ВИЛУЧЕННЯ РЕЧЕЙ, ДОКУМЕНТІВ, ІНФОРМАЦІЇ, МАЙНА

Важко не погодитись із цитатою Рене Декарта «Точно визначайте значення слів, і Ви позбавите світ від половини непорозумінь» [1]. Тимчасовість – це загальне поняття, та його визначення відсуне у законодавстві України, в тому числі в кримінальному процесуальному. Відповідно до словника Української мови «тимчасовий» – це той що, триває, існує або діє протягом деякого часу [2]. Що стосується вилучення речей, документів, інформації, майна, то поняття тимчасовості у розділі «Заходи забезпечення кримінального провадження» КПК України зустрічається двічі. По-перше, з ним пов'язаний тимчасовий доступ до речей і документів, по друге – тимчасове вилучення майна.

Відповідно до ч. 1, 3 ст. 159, п. 7 ч. 1 ст. 164 КПК України тимчасовий доступ до речей і документів полягає у наданні стороні кримінального провадження особою, у володінні якої знаходяться такі речі і документи, можливості ознайомитися з ними, зробити їх копії та вилучити їх (здійснити їх виїмку). Зазначене здійснюється у межах часу, що передбачений ухвалою слідчого судді, суду, та не може перевищувати один місяць з дня її постановлення. Інших строків у положеннях КПК України, що безпосередньо регламентують порядок проведення тимчасового доступу до речей і документів, не передбачено. Отже, поняття тимчасовості при застосуванні цього заходу забезпечення кримінального провадження пов'язано з моментом реалізації стороною кримінального провадження ували слідчого судді, суду, який повинен бути в межах встановленого цією ухвалою строку. При тому час знаходження речей і документів, що вилучені в результаті застосування цієї процесуальної дії, не обмежено

процесуальними строками, адже він пов'язаний лише з процесуальними умовами. Зокрема, відповідно до положень ч. 1, 2 ст. 168, ст. 208, ч. 7 ст. 236, ч. 7 ст. 237 КПК України тимчасово вилученим майном є речі і документи, що вилучені під час затримання особи в порядку, передбаченому статтями 207, 208, а також за результатами проведення обшуку та огляду. Тим часом, законне знаходження вилученого у сторони обвинувачення до поставлення ухвали суду, слідчого судді обмежено строками відповідно до вимог ч. 5 ст. 171, ч. 3 ст. 172, ч. 6 ст. 173 КПК України, що можуть становити в залежності від обставин, а саме: від одної доби до 192 годин, тобто до 8 діб. В даному випадку поняття тимчасовості пов'язано саме з межами у часі законного знаходження вилученого у сторони обвинувачення.

Отже, у першому випадку поняття тимчасовості пов'язано з реалізацією дії, а не пов'язане з проміжком часу, коли речі і документи знаходяться у сторони кримінального провадження. В другому випадку, навпаки, ця термінологія пов'язана саме з періодом законного знаходження речей і документів у сторони обвинувачення. Зазначене необхідно враховувати при застосуванні цих двох правових інститутів. Оскільки після вилучення речей і документів тимчасовим доступом у сторони кримінального провадження достатньо часу, щоб провести всі необхідні процесуальні дії з вилученим, в тому числі експертизи, впізнання, огляди тощо. Натомість, негайне призначення експертиз, що проводяться більш ніж вісім діб по речах і документах, що вилучені під час обшуку, огляду, затримання, в порядку ст. 208 КПК України, не доречно до вирішення питання у суді про законність подальшого знаходження вилученого у сторони кримінального провадження.

Список використаних джерел

1. Декарт Р. Візіонери [Електронний ресурс] / Р. Декарт. – Режим доступу: <http://visionary.management.com.ua/philosophy/rene-descartes/>. – Назва з екрана.
2. Словник української мови : в 11 т. Т. 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/tymchasovuj>. – Назва з екрана.